

## UZASADNIENIE

W dniu 25 września 2024 r. do Rady Gminy Harasiuki wpłynęła skarga na przebieg zebrania wyborczego w dniu 20 września 2024 r. związanego z wyborem Sołtysa i Rady Sołeckiej w sołectwie Huta Stara złożona przez osobę zamieszkałą w Hucie Starej.

Skarżąca zarzuca, że w głosowaniu brała udział osoba nieuprawniona do głosowania.

Zgodnie z art. 35 ust. 1 ustawy z 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, organizację i zakres działania jednostki pomocniczej określa rada gminy odrębnym statutem, po przeprowadzeniu konsultacji z mieszkańcami. Statut jednostki pomocniczej określa w szczególności zasady i tryb wyborów organów (art. 35 ust. 3 pkt 2 wskazanej powyżej ustawy) oraz zakres i formy kontroli oraz nadzoru organów gminy nad działalnością organów jednostki pomocniczej (art. 35 ust. 3 pkt 5 tej ustawy).

Mając na uwadze cytowane wyżej regulacje podkreślić należy, że kontrola prawidłowości przebiegu i wyników wyborów do organów sołectwa mieści się w zakresie kompetencji rady gminy. Jej uprawnienie wynikać może wprost ze statutu danej jednostki pomocniczej, który w ramach wyznaczonych treścią art. 35 ust. 3 pkt 2 ustawy z 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym może obejmować postanowienia przyznające obywatelom prawo do złożenia stosownego środka zaskarżenia skierowanego do tego organu. Jeżeli zaś statut sołectwa nie przewiduje trybu kwestionowania wyników bądź sposobu przeprowadzenia wyborów do jego organów, możliwość zweryfikowania ich prawidłowości przez radę gminy należy wywodzić z treści ogólnej normy kompetencyjnej sformułowanej w art. 18a ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym.

Statut Sołectwa Huta Stara w § 35 i ust. 2 stanowi, że nadzór nad działalnością Sołectwa sprawowany jest na podstawie kryteriów zgodności z prawem, natomiast organem nadzoru nad działalnością sołectwa jest Rada Gminy i Wójt. W Statucie Sołectwa nie uregulowano trybu wnoszenia i rozpatrywania protestów, ani też trybu unieważniania wyborów organów sołectwa, jednak orzecznictwo sądowe wprost wskazuje na możliwość wypowiedzenia się przez radę gminy w sprawie ważności wyborów sołtysa w drodze uchwały (por. wyrok z dnia 30 września 2008r. Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego we Wrocławiu, Sygn. akt: III SA/Wr 8/08). Podobny pogląd wyraził Wojewódzki Sąd Administracyjny w Rzeszowie, w wyroku z dnia 22 lutego 2008 r. (sygn. akt II SA/Rz 412/07) stwierdzając, że rada gminy realizując swe uprawnienia nadzorcze może wypowiadać się o ważności wyborów sołtysa i może je unieważnić, gdy okaże się, że przeprowadzono je z naruszeniem przepisów ustawy o samorządzie gminnym, ustanawiających przesłanki ważności wyborów (art. 36 ust. 2).

Biorąc powyższe pod uwagę, Rada Gminy jest uprawniona do decydowania w przedmiotowej kwestii, tj. weryfikacji prawidłowości wyborów w sołectwie i jest organem władnym podjąć stosowne kroki w przedmiocie oceny ważności wyborów.

Komisja Skarg, Wniosków i Petycji na posiedzeniu w dniu 7 października 2024 r. zapoznała się z dokumentami przedłożonymi przez Wójta. Wysłuchała wyjaśnień Gabriela Waliłko – Sekretarza Gminy, który był przewodniczącym tego zebrania. Zapoznała się też ze stanowiskiem Wójta, który dokonał weryfikacji listy obecności z zebrania pod kątem uprawnień osób w nim biorących udział w głosowaniu.. Komisja dokonała również analizy listy obecności mieszkańców Sołectwa na zebraniu w dniu 20 września 2024 r.

Wójt na skutek przeprowadzonego postępowania wyjaśniającego, uznał za zasadny zarzut udziału w wyborach osoby nieuprawnionej do głosowania, która nie posiadała prawa głosowania w wyborach do Rady Gminy Harasiuki w okręgu wyborczym nr 11 w Hucie Starej, gdyż nie jest ujęty w Centralnym Rejestrze Wyborców w tym okręgu.

Wskazana powyżej nieprawidłowość mogła mieć wpływ na wynik głosowania, bowiem różnica głosów pomiędzy kandydatami wynosiła 1 głos.

Tryb wyborów sołtysa i rady sołeckiej określony został w art. 36 ust. 2 ustawy o samorządzie gminnym, zgodnie z którym sołtys oraz członkowie rady sołeckiej wybierani są w głosowaniu tajnym, bezpośrednim, spośród nieograniczonej liczby kandydatów, przez stałych mieszkańców sołectwa uprawnionych do głosowania. Zapis § 19 ust. 2 Statutu Sołectwa Huta Stara mówi, że: „**Uprawnionym do głosowania jest każdy mieszkaniec Sołectwa posiadający czynne prawo wyborcze, stale zamieszkujący na terenie Sołectwa, który najpóźniej w dniu wyborów kończy 18 lat i jest wpisany do stałego rejestru wyborców sporządzonego do celów przeprowadzenia wyborów samorządowych.**”

Przepisy te wprost stanowią, że czynne prawo wyborcze przysługuje stałym mieszkańcom sołectwa uprawnionym do głosowania i wpisanym do stałego rejestru wyborców sporządzonego do celów przeprowadzenia wyborów samorządowych, a tym samym należy uznać, że udział w wyborach osób nieuprawnionych jest istotnym naruszeniem, które winno skutkować sankcją nieważności.

Komisja Skarg, Wniosków i Petycji Rady Gminy Harasiuki stwierdziła, że wskazany w skardze zarzut znajduje potwierdzenie w zebranym materiale dowodowym w związku z czym **skargę uznała za zasadną.**

PRZEWODNICZĄCY RADY

Wojciech Kołodziej